

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TÜRK DİLİNİN SORUNLARI ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI***

*Esin YAĞMUR ŞAHİN***

*Mehmet GÜRLEK****

*Fatih KANA*****

ÖZET

Araştırmanın amacı Türkçe Eğitimi Bölümünde son sınıfa gelmiş öğretmen adaylarının Türk dilinin sorunları ile ilgili düşüncelerini tespit etmek ve varsa sorunlara çözüm önerileri getirmektir. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden araştırmanın yapısına uygun olarak durum çalışması deseni kullanılmıştır. Nitel durum çalışmasının en büyük özelliği bir durumun derinlemesine araştırılmasına olanak sağlamasıdır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada toplanan veriler içerik analizi tekniklerinden kategorisel içerik analizi yaklaşımıyla analiz edilmiştir. Araştırma 2011-2012 eğitim öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde okuyan 13 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Her bir öğretmen adayıyla gönüllülük esasına dayalı görüşülmüştür. Araştırmanın örneklem grubu olasılık temelli örnekleme alma yöntemine göre belirlenmiştir. Bu örnekleme yönteminde, örnekleme dâhil olma konusunda eşit şansa sahip bireylerin; bir evrenden evreni temsil edebilme büyüklüğüne sahip ve tamamen rastgele yöntemle bir örnekleme seçilmesi öngörülmektedir. Araştırmanın bulguları incelendiğinde görüşleri alınan öğretmen adayları Türk dilinde birden çok sorun olduğunu ifade etmektedirler. Araştırmanın sonucunda öğretmen adayları, öğrenim süreçleri boyunca Türk diliyle ilgili yaşadıkları ve gözlemledikleri sorunları ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarına göre, Türkçenin bir bilim dili olarak görülmemesi Türkçenin en önemli sorunu olarak görülmektedir. Öğretmen adayları, Türkçede terim sorununun olduğunu düşünmekte ve ortak bir terim anlayışının olmamasına dikkat çekmektedirler. Bunun yanısıra öğretmen adaylarının en çok dil bilgisi öğretimiyle ilgili sorunların üzerinde durdukları gözlemlenmiştir.

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Bu çalışma İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi'nde düzenlenen IV. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuş ve özet olarak yayımlanmıştır.

** Yrd. Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, El-mek: esinsahin25@gmail.com

*** Yrd. Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, El-mek: mehmetgurlek@gmail.com

**** Arş. Gör. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, El-mek: fatihkana@hotmail.com

Anahtar Kelimeler: Türkçe Eğitimi, Türkçe Öğretmeni Adayı, Türk Dilinin Sorunları.

PRE-SERVICE TEACHERS OPINIONS ON THE PROBLEMS OF TURKISH LANGUAGE: A CASE STUDY

ABSTRACT

The aim of the study is to determine the views about the problems faced by fourth grade pre-service Turkish teachers and to present suggestions about the problems faced. In this research, case study design within qualitative research methods was adopted. The most effective feature of case study design is to investigate a case in a deeper way. It was used in this study semi-structured and non-diverting interviewing technique. The obtained data from this research were analyzed in accordance with the categorical content analysis. The study was carried out with fourth grade pre-service 13 students studying in Turkish language teaching department in Çanakkale Onsekiz Mart University in 2011-2012. The interviews were realized with each candidate within a voluntary basis. The sampling of the research was determined by probability-sampling method. In this method, each subject has an equal chance to be selected for the research; that is, subject is anticipated to represent the whole universe in a probability bases. When examined the findings of the research, pre-service teachers to be addressed for stated that there have been so much problem in Turkish language. As a result, the participants declared the problems faced and observed in Turkish language teaching process. According to pre-service teachers, not considering Turkish as a science is the biggest problem perceived by them. Pre-service teachers stated that there is a term problem in Turkish language and pointed out a common term insight is not existed among Turkish scholars. In addition, it was observed that pre-service teachers deal with the teaching of grammar the most.

Key Words: Turkish Teaching, Turkish Pre-service Teacher, Problem of Turkish Language.

1. Giriş

Dil, en genel tanımıyla “*insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendine mahsus kanunları olan ve ancak bu kavramlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli antlaşmalar düzeni, seslerden örülmüş içtimaî bir müessese*” olarak tanımlanmıştır (Ergin, 1989: 3). Dil, insanlar arasındaki iletişimi sağlayan ve öğrenmede anahtar rol oynayan doğal bir araçtır. Yaşam boyu gelişmenin ve öğrenmenin en önemli anahtarı dildir (Güneş, 2011:124). Dil öğretiminin temel hedefi, öğrencilerin dili kullanarak kendilerini ifade etmelerini sağlamaktır (MEB, 2006:2). Dilin zenginliği, düşünce zenginliği ile doğru orantılıdır. Dil, toplumsal açıdan iletişim zenginliğinin temel kaynağıdır. Eğer toplum içerisinde iletişim zenginliği sağlanmazsa toplum hayatı bir sağır diyaloga dönüşür (Ünalın, 2006:5).

Günümüzde öğrencilere ilköğretimden yükseköğretime kadar Türk diliyle ilgili dersler verilmesine rağmen, öğrencilerin Türkçe öğrenimiyle ve kullanımıyla ilgili birtakım sıkıntılar

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

yaşadıkları görülmektedir (Alyılmaz, 2010:743). Bu yaşanan sıkıntılar eğitim kademelerinde verilen eğitimi sorgulamamıza neden olmaktadır. Humdolt'a göre insanın düşünmesi ancak ana diliyle mümkündür. Dilde üstün olmayan bir milletin düşünceleri de kapalı, dar ve sınırlı kalır (Akt. Akarsu, 1984: 88). Türk diliyle ilgili sorunların çözümlenmesi aşamasında öğretmen eğitiminin önemli bir yeri vardır. Çifçi'ye (2011:399) göre yeni nesil öğretmen adaylarının çoğu okuduğunu anlamakta zorlanmakta, kendini alanında yetersiz görmekte, kendilerini ifade etmekte zorlanmaktadır. Bu yetersizliğin en önemli sebebi olarak ana dili öğrenmede yaşanan sorunları ve bu problemlere henüz bir çözüm bulunamamasını gösterebiliriz.

Ana dili öğretiminde birtakım eksiklikler ve yanlışlıklar bulunmaktadır. Dilin doğru kullanılması, cümlelerin anlamca ve yapıca doğru oluşturulmasını gerektirir. Anlamca doğruluk, kelimelerin ve cümlelerin geçmişten günümüze kazandığı anlamlarının o an için doğru ifade edilmesidir. Yapıca doğruluk ise, dil bilgisi bakımından söz varlığının doğru yazılması ve söz diziminin doğru kurulması olarak ifade edilmektedir (Yılmaz, 2008:45).

Her dilin kullanımı sırasında yol gösterici kaynaklar ve kılavuzlar vardır. Türkçe için bu kaynak ve kılavuzların en önemli öğeleri sözlükler ve yazım kılavuzlarıdır. Bu kaynakların iyi hazırlanması toplum içerisindeki insanlarda yer alan soru işaretlerini ortadan kaldırır. Günümüzde farklı yayınevleri tarafından yayımlanan yazım kılavuzları, aklımızı daha da karıştırmaktadır. Neredeyse her yıl imlâ kılavuzunun yenilenmesi, kelimelerin imlâsının kavranmasını güçleştirmektedir. İmlâ, bir dilin kimliğinin oluşması açısından son derece önemlidir. Günümüzde imlâyla ilgili ciddi problemler yaşanmaktadır. Türkçenin imlâsının doğru öğretilmesi ve korunması sadece Türkçe öğretmenlerinin görevi değildir. İmlâ konusu, toplumun içerisindeki okuryazar herkes tarafından ele alınmalıdır (Çifçi, 2006: 122).

Dil bilgisi konuları ana dili becerilerinin kazanılmasında önemli bir rol oynamakta ve becerilerin gelişmesinde önemli bir destek noktası oluşturmasının yanı sıra düşünme gücümüzü de etkilemektedir (Erdem ve Çelik, 2011: 1032). Genel olarak öğretmenler de, dil bilgisi öğretiminin Türkçenin etkili kullanılmasında, anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesinde, merkezi sınavlarda başarının artırılmasında ve diğer dil becerilerinin geliştirilmesinde oldukça önemli olduğunu ifade etmektedirler (Erdem ve Başaran, 2010:337). Bu kadar önemli olmasına rağmen dil bilgisi öğretimi, hâlen Türkçenin sorunlu alanlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Sorunun en önemli sebeplerinden biri dil bilgisinde yer alan terimlerin henüz bir istikrara kavuşmamış olmasıdır. Aynı terim içerisinde birden fazla adlandırmanın olması, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin zihinlerinde karmaşaya sebep olmaktadır. Türkçe eğitimi bölümlerinde yer alan dil bilgisi öğretimiyle ilgili dersler, derse giren öğretim üyelerinin tutumlarından dolayı anlaşılmayan dersler haline gelmiştir. Dil bilgisi öğretiminin amacı, bireylerin dil becerilerini gelişmesine yardımcı olmak olmalıdır (Erdem ve Çelik, 2011: 1033). Dil bilgisi öğretiminde hedef kitle önemli olmasına rağmen günümüzde dil bilgisi öğretiminde hedef kitle dikkate alınmamaktadır (Aytaş ve Çeçen (2010: 87). Dolayısıyla dil bilgisi öğretimi ilköğretimden yükseköğretime kadar sorunlu bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bugün dünyada insanlar arasındaki iletişim olanakları 20-30 yıl öncesine kıyaslanamayacak ölçüde artmıştır. Teknolojinin hızla gelişmesiyle beraber her evde radyo ve televizyonun yanında internet de etkili bir şekilde kullanılmakta ve teknolojideki bu hızlı ilerleme, insanların kullandıkları dile aynı hızla yansımaktadır. Kitle iletişim araçlarındaki bozuk anlatımlar, yanlış söyleyişler, yerinde kullanılmayan sözcükler ve gereksiz yabancı sözcük kullanımı oldukça yaygınlaşmıştır. Ayrıca televizyondaki sunucuların, metin okuyanların, dizi ve sinema oyuncularının bozuk Türkçe kullanımı dildeki kirlenmeyi daha da artırmaktadır.

Türkçe sözcükbilimsel zenginliği ve anlatım olanaklarıyla yetkin bil dil olmasına rağmen, Türkçenin bilim dili olarak yetersiz olduğu bazı çevreler tarafından dile getirilmektedir (Sever, 2001: 12). Bu bilim dilindeki yetersizlik de dilimizdeki terim sorunuyla bizi yüz yüze

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

getirmektedir. Türk dilinin sorunlarının çözülebilmesi için öncelikle sorunların ortaya çıkarılması gerekmektedir. Sorunların çözülmesinde öğretmenlerin bilinçlendirilmesi etkili bir yol olabilir. Bu düşüncelerden hareketle bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının Türk dilinin sorunları üzerine görüşleri alınmaya çalışılmıştır.

2. Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden araştırmanın yapısına uygun olarak durum çalışması deseni kullanılmıştır. Nitel durum çalışmasının en büyük özelliği bir durumun derinlemesine araştırılmasına olanak sağlamasıdır. Bu desende bir duruma ilişkin etmenler bütüncül bir bakış açısıyla araştırılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:77). Araştırma verilerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu tekniğin kullanılmasının nedeni, örneklem grubu içerisinde yer alan bireylerin deneyimlerini keşfetmeye yönelik bir görüşme süreci tasarlamaktır. Bunun yanısıra görüşülen bireylerle verdikleri bilgiler arasındaki paralellik ve farklılığı sağlamak amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:120).

Örneklem

Araştırma, 2011-2012 akademik yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören dördüncü sınıf 13 (9 kız, 4 erkek) Türkçe öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan kız olan çalışma içinde k1, k2... şeklinde, erkek olanlar ise e1, e2 şeklinde kodlanmıştır. Çalışmada her bir öğretmen adayıyla gönüllülük esasına dayalı olarak görüşülmüş olup araştırmanın örneklem grubu olasılık temelli örnekleme alma yöntemine göre belirlenmiştir. Bu örnekleme yönteminde, örnekleme dâhil olma konusunda eşit şansa sahip bireylerin; bir evrenden evreni temsil edebilme büyüklüğüne sahip ve tamamen rastgele yöntemle bir örnekleme seçilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011:104).

Veri Toplama Aracı

Çalışmanın verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanmış “*yarı yapılandırılmış görüşme formu*” kullanılarak Türk dilinin sorunları tespit edilmeye çalışılmıştır. Görüşme formu, araştırmacılar tarafından amaca uygun olarak hazırlanmıştır. Sorular, dört öğretim üyesi tarafından kapsam geçerliliği açısından gözden geçirilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda beş sorudan oluşan görüşme formunda sorular yarı yapılandırılmış bir şekilde öğretmen adaylarına sorulmuştur. Bu araştırmada kodların ve kategorilerin elde edildiği öğretmen adaylarının görüşlerinden birebir alıntı yapılarak geçerlilik sağlanmıştır. Kodların ve kategorilerin belirlenmesinde daha çok bulgularda ortaya çıkan kavramlar etkili olmuştur. Form aracılığı ile Türkçe öğretmeni adaylarına ayrı ayrı açık uçlu beş soru sorulmuş ve bu sorular doğrultusunda öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Formda yer alan sorular şunlardır:

1. Size göre Türk dilinin en önemli sorunu nedir? Lütfen açıklayınız.
2. Türk dilinde kullanılan terimleri anlaşılır buluyor musunuz?
3. Dil bilgisi öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorun nedir?
4. İletişim araçlarında kullanılan Türkçeyi nasıl değerlendiriyorsunuz? Burada kullanılan dil, Türkçeyi nasıl etkiliyor?
5. Günümüzde yazım ve noktalama kurallarına dikkat edildiğini düşünüyor musunuz?

Toplanan Verilerin Çözümlemesi

Nitel verileri sağlamak için kullanılan “*yarı yapılandırılmış görüşme formları*” örneklem grubunda yer alan 13 öğretmen adayına uygulanmıştır. Veriler içerik analizi tekniklerinden

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

kategorisel içerik analizi (Bilgin, 2006) yaklaşımıyla analiz edilmiştir. Kategorik içerik analizi, verilerin önce birimlere bölünmesini ve belirlenen ölçütlere göre kategoriler halinde gruplandırılmasını ifade eder. Kategorilendirme, mesajların kodlanmasını, yani anlamların işlenmesini gerektirir (Bilgin, 2006: 19). Çalışmamızda kategorisel içerik analiz yöntemiyle veriler kodlanmış ve kodları genel düzeyde açıklayan kategoriler (temalar) belirlenerek bulgular yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Öğretmen adaylarının görüşlerine göre Türk dilinin sorunlarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, elde edilen veriler araştırmanın yöntem kısmında değinilen veri analiz adımlarının sırayla uygulanması yoluyla ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerine göre Türk dilinin en önemli sorunu

Türkçenin bilim dili olarak görülmemesi
Dildeki yozlaşma
Dil birliğinin olmaması
Türkçenin diğer dillerden etkilenmesi
Türkçeye yabancı kelimelerin girmesi
Değişen yaklaşımlardan öğretim üyelerinin haberdar olmaması
Bazı üniversitelerde derslerin yabancı dille işlenmesi
Türkçenin zenginliğinin farkına varılamaması
İmlâ kılavuzlarındaki tutarsızlık
Terim sorunu

Tablo 1'e baktığımızda öğretmen adayları dildeki yozlaşmayı, Türkçenin bilim dili olarak görülmemesini, dil birliğinin olmamasını, Türkçenin diğer dillerden etkilenmesini, Türkçeye yabancı kelimelerin girmesini, değişen yaklaşımlardan öğretim üyelerinin haberdar olmamasını, bazı üniversitelerde derslerin yabancı dille işlenmesini, Türkçenin zenginliğinin farkına varılmamasını, imlâ kılavuzlarındaki tutarsızlığı ve terim sorununu Türk dilinin en önemli sorunu olarak görmektedirler.

Bu konuda K1 kodlu öğretmen adayının görüşü şöyledir: “*Bence dil bilgisi konularında gereğinden fazla ikilemler bulunuyor. Bu ikilemler neyi nasıl öğreneceğimiz konusunda bizleri zor durumda bırakıyor. Ayrıca Türk dilinin gelişimini olumsuz etkiliyor. Diğer yandan da değişen programlar, yaklaşımlar ve öğretmenlerin bu yaklaşımları bilmemesi uygulama konusunda problemler yaratıyor. Bu da Türkçenin gelişmesini olumsuz etkiliyor.*” K1 kodlu öğretmen adayı özellikle dil bilgisi konularında yer alan kitaplardaki tutarsızlığın ve öğretim üyelerinin fikir birliğine varamamalarını Türk dilinin en önemli sorunu olarak görmektedir.

E1 kodlu öğretmen adayı görüşünü şöyle ifade etmektedir: “*Türk dilinin önündeki en önemli sorun dil birliğine varılamamış olmasıdır. Yani kimi dilcilere göre birleşik cümlelerin varlığı kabul edilirken, kimileri kabul etmiyor ya da başka bir örnekle sığata kimileri ön ad diyor. Bu terimlerden sadece birinin kullanılması yönünde dil birliğine varılmış olması gerekir. Ayrıca dilimiz yabancı dillerden çok fazla terim alıyor. Dilimiz yabancı dillerin çöplüğü haline gelmemeli.*” E1 kodlu öğretmen adayı K1 kodlu öğretmen adayının belirttiği dil bilgisi sorunu üzerinde durmuştur. E1 kodlu öğretmen adayı bu konuda öğretim üyelerinin dil bilgisi konularında fikir birliği yapamamalarının Türk dilinin önündeki en büyük sorun olduğuna dikkat çekmiştir. Bunun yanısıra Türkçenin diğer dillerden çok fazla terim almasının da büyük bir sorun olduğunu ifade etmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

K8 kodlu öğretmen adayı ise bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmektedir: “İmlâ kılavuzlarındaki tutarsızlık, terim sorunu, ortak bir düşüncede birleşilememesi ve ayrıca dilimizin İngilizcenin etkisi altına girerek yozlaşması oldukça büyük bir sorundur.” K8 kodlu öğretmen diğer iki öğretmen adayıyla benzer düşünceler içerisinde olup imla kılavuzlarında bile bir tutarlılığın olmadığını ifade etmektedir.

K3 kodlu öğretmen adayı ise; “Bana göre Türk dilinin en önemli sorunu dilimizin zenginliğinin farkına varılamamasıdır. Bir de bunun üzerine yabancı, argo, popüler kelimeler ve seslerle desteklenmeye çalışılması” olarak düşüncesini belirtmektedir. K3 kodlu öğretmen adayı Türk dilinin zengin yapısının günümüzde bile farkına varılamadığını ifade etmektedir.

Öğretmen adayları kendilerine göre Türk dilinin sorunlarını sıralamışlardır. Öğretmen adayları genel olarak Türk dilinde bir tutarlılığın olmadığını ifade etmişlerdir. Bu tutarlılığın yanısıra farklı sorunlar üzerinde durmuşlardır.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının Türkçe öğretiminde kullanılan terimlerin anlaşılabilirliği ile ilgili görüşleri

Terimlerde ortak bir anlayış yok. Her terimin farklı tanımları var. Anlaşılır buluyorum Kavram karmaşası var. Bir terimin birden fazla ismi var.

Öğretmen adaylarının Türk dilinde terim sorunuyla ilgili “terimlerde ortak bir anlayış yok, her terimin farklı tanımları var, anlaşılır buluyorum, kavram karmaşası var, bir terimin birden fazla ismi var” gibi düşünceleri bulunmaktadır.

K9 kodlu öğrenci terim sorunuyla ilgili görüşünü şöyle ifade etmektedir: “Terim karmaşası olmasa birçok şey yolunda olacak; ancak ‘sıfat-ön ad, zamir-adıl’ gibi birden fazla isim alan kavramlar sayıca çok fazla ve yine herkes kendi görüşüne uygun olanı kullanıyor. Ben üniversiteye gelene kadar ‘ad’ ile ‘isim’ kavramlarının birbirinden farklı şeyler olduğunu bilmiyordum ve hâlâ hangisini kullanmam gerektiğinin farkında değilim.” Burada K9 kodlu öğrencinin ad ile isim arasında bir farklılığın olduğunu ifade etmektedir. Bu konuyu birçok öğretim üyesine sorsak fark yoktur şeklinde cevap alabiliyor olmamıza rağmen bazı öğretim üyelerinin bu konuda farklı düşünceleri olduğu gözükmemektedir. Bu terim sorunu sıfat ve zamirde de bulunmaktadır. Öğretim üyelerinin terim konularında hemfikir olamamaları Türk dilini öğretmek isteyen öğretmen adaylarının da kafalarını karıştırdığı söylenebilir.

E3 kodlu öğrenci ise bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmektedir. “Terimlerin kullanımı dilbilimciden dilbilimciye, üniversitelerdeki hocadan hocaya ve kullanılan kitaptan kitaba değiştiği için anlaşılır bulmuyorum.”

K8 kodlu öğrenci ise: “Edat ve ilgeç terimleri çok anlaşılır değil. Bazı terimler kapsamdaki her şeyi içine almıyor. Bu da istisnalar diye bir grubu ortaya çıkarıyor. Açıklayamadığımız her şeye istisna diyoruz. Dilimizde terim eksikliği olduğunu düşünüyorum.” diyerek görüşünü ifade etmiştir.

K3 kodlu öğrenci bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmektedir: “Türk dilinde kullanılan terimlerin hepsini anlaşılır bulmuyorum. Özellikle kabul edilen terim isimlerinin yanında ek isimler kullanılması çocukların kafasını karıştıran olumsuz bir durumdur. Bu durum, çocukların konuyu rahat öğrenmesini ve bilgilerinin kalıcı hale gelmesini zorlaştırmaktadır.”

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

Genel olarak öğretmen adaylarının cevaplarını incelediğimizde ortak bir terim anlayışının olmaması öğretmen adaylarının kafasını karıştırmaktadır. Öğretmen adayları üniversiteye gelinceye kadar sıfat, zamir ve isimleri belli kalıplarda öğreniyorlar. Üniversite sonunda öğretmen olacakları için dil bilgisi konularını nasıl öğretebiliriz kaygısı yaşıyorlar. E2 kodlu öğrencinin bahsettiği gibi terimler kitaba göre, öğretim üyelerine göre değiştiği için öğretimde yaşayacakları sorunları göz önünde bulundurarak ortak bir terim anlayışının olmadığını ve terimlerin de anlaşılır olmadığını ifade etmektedirler.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının dil bilgisi öğretiminde yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri

İlköğretim müfredatı ve üniversitede öğrenilenler arasındaki fark
Ortak bir dil bilgisi anlayışının olmaması
İlköğretim düzeyine inememe
Konuların günlük hayatla ilişkilendirilmemesi
Konuya hâkim olamama
Cümlenin bir bütün olarak görülmemesi
Ezberci anlayış

Tablo 3'te de görüldüğü gibi öğretmen adayları dil bilgisi ile ilgili sorunlarının kaynağını "ilköğretim müfredatı ve üniversitede öğrenilenler arasındaki fark, ortak bir dil bilgisi anlayışının olmaması, ilköğretim düzeyine inememe, konuların günlük hayatla ilişkilendirilmemesi, konuya hâkim olamama, cümlenin bir bütün olarak görülmemesi ve ezberci anlayış" olarak düşünmektedirler.

K3 kodlu öğrenci bu durumu şöyle ifade ediyor: "Dil bilgisi anlatılırken kalıplaşmış, ezberci dayalı kalıplar veriliyor ve terimler ezberlettiriliyor; fakat bu, uygulama safhasına gelindiğinde sorun oluşturuyor." K3 kodlu uygulamada eksiklikler olduğunu düşünmektedir. Yapılandırmacı eğitim anlayışının üniversitede olmadığını ifade ederek ezberci eğitim anlayışıyla uygulamalarda sorun yaşayacağını ifade etmektedir.

K4 kodlu öğrenci ise görüşünü şöyle ifade ediyor: "Dil bilgisi öğretiminde anlama yönelik bir çalışma yok. Dil bilgisinde soyut konuların günlük hayatta işlev bulamaması, konunun sadece derste kalmasına ve uygulanabilir olmasına engel oluyor." K4 kodlu öğretmen adayı dil bilgisi konularında öğrendiklerinin uygulama ve günlük hayatta kullanma boyutuna geçemediği için dil bilgisi öğretimin başarılı olmadığını ifade etmektedir.

K8 kodlu öğrenci bu konudaki fikirlerini şöyle ifade etmektedir: "Okulda öğrendiğimiz dil bilgisiyse, okul müfredatlarında yer alan dil bilgisinin farklı olması bizi ikileme düşürüyor. Sıralı cümleyi üniversitede kabul etmememize rağmen, okullarda kabul ediyoruz." K8 kodlu öğretmen adayı dil bilgisi öğretiminin üniversite ve ilköğretimde farklı olduğunu düşünmektedir. Öğretmen olduğumda üniversitede dersine giren ve sıralı cümle yoktur diyen öğretim elemanını mı dinleyeceğim veya ilköğretim müfredatında yer alan sıralı cümleyi öğrencilerime öğretecek miyim? Öğretmeyeceksem niye böyle öğreniyorum? gibi düşünceler öğretmen adayının ikilem içerisinde kalmasına neden olmaktadır.

E2 kodlu öğrenci bu konudaki düşüncelerini şöyle ifade etmektedir: "Konuya hâkim olamamız. Üniversitede konular öğretimden çok akademik uzmanmış gibi öğretiliyor. İlköğretim düzeyi bilgilerin öğretilmesiyle ilgilenmiyor ve bu konularda çelişki yaşıyoruz." E2 kodlu öğretmen adayı üniversite müfredatının dil bilgisi nasıl öğretilir sorusu üzerinde durmadığından şikâyetçidir.

Genel olarak bakıldığında öğretmen adayları dil bilgisi öğretimi konusunda fikir birliği olmamasından şikâyetçidirler. Üniversite müfredatıyla, ilköğretim müfredatı arasında fark

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

olduğunu iddia etmektedirler. Üniversite müfredatında dil bilgisi öğretimine yer verilmemesini ve öğretim üyeleri arasında dil bilgisi terimleri açısından birlik olmamasını dil bilgisi öğretimindeki en önemli sorun olarak görmektedir.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının iletişim araçlarında kullanılan Türkçe hakkındaki görüşleri

Yabancı kelimelerin kullanılması
Kelimelerin kısaltılması
Yanlış sözcük kullanımı
Türkçenin yanlış kullanılması
Türkçenin özensiz kullanılması
Kullanılan kelimeler anlamı karşılamıyor.

Tablo 4’te öğretmen adaylarının iletişim dili hakkındaki görüşleri yer almaktadır. Öğretmen adayları Türkçenin iletişim diliyle ilgili yabancı kelimelerin kullanılmasını, kelimelerin kısaltılmasını, yanlış sözcük kullanımını, Türkçenin yanlış kullanılmasını, Türkçenin özensiz kullanılmasını, kullanılan kelimelerin anlamı karşılamamasını bir sorun olarak görmektedirler.

K1 kodlu öğretmen adayı bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmektedir: “İletişim araçlarında kullanılan dil bence birçok yanlış içeriyor. Mesaj dili diye bir dil oluşmuş durumda. Özellikle gençler uzun uzun yazmak zor geldiği için kelimeleri kısaltıyorlar veya yabancı kelimeler kullanıyorlar. Televizyonlarda da yanlışlar çok. Özellikle reklamlarda saçma sapan kelimeler kullanılıyor.” K1 kodlu öğretmen adayı medya araçlarında yer alan dilden oldukça rahatsızdır. Medyada yer alan dilin iletişim dili açısından iyi olmadığını ifade etmektedir.

E1 kodlu öğretmen adayı ise bu konu hakkında şöyle düşünmektedir: “İletişim araçlarında kullanılan Türkçe genellikle özensizdir. Kelimeler, anlamını karşılayacak şekilde kullanılmıyor. Yabancı kelimeler çok sık kullanılıyor. Bu da Türkçeyi olumsuz etkiliyor. Dilimize sahip çıkmalıyız. İletişim araçlarında özensiz bir dil kullanılması gelecek nesillerin dilimizi gereği kadar iyi öğrenememesine ve yanlış kullanmalarına yol açıyor. İletişim araçları da toplumun her kesimini etkilediği için dilimiz de bu durumdan olumsuz etkilenmektedir.” E1 kodlu öğretmen adayı iletişim dilinde özensiz bir kullanım olduğu üzerinde durmaktadır. Özellikler dili kullanırken insanların yabancı dillerin etkisi altında kaldığı ifade etmektedir.

K8 kodlu öğretmen adayının düşünceleri ise şöyledir: “İletişim araçlarıyla dilimiz yozlaştırılıyor. Türkçemizin İngilizce kelimelerin bir arada yazılması oldukça üzücüdür. Dilimizde olmayan harfler dilimize sokulmuştur. Kısaca, özentî bir kültür oluşturuluyor.” K8 kodlu öğretmen adayı özellikler dilimizde yaşanan özentinin iletişim dilini olumsuz etkilediğini savunmaktadır.

K4 kodlu öğrenci bu konudaki görüşünü şöyle ifade etmektedir: “İletişim araçlarıyla Türkçemiz kirletilmiş durumda. Medyanın geniş kitlelere hitap ediyor olması da kirlenmenin daha da yaygınlaşmasına neden olmaktadır.” K4 öğretmen medyada dilin kullanılmasına özen gösterilmemesini dilin kirlenmesine yani dilde yabancı kelimeler oluşmasına neden olduğunu ifade etmektedir.

K5 kodlu öğretmen adayı bu konu ile ilgili düşüncelerini şöyle ifade etmektedir: “Türkçemizi çok fazla kirletilmiş buluyorum. Gerek televizyon, dergi, gazete, gerekse bilgisayar, radyo gibi iletişim araçları Türkçeyi doğrudan etkilemektedir. Çünkü çocuklar bunlardan duydukları cümle ve kelimeleri hemen kullanma eğiliminde oluyorlar. Böyle olunca da bu iletişim araçlarında kullanılan herhangi bir yanlış cümle, kelime ve söz öbeği dilimizi olumsuz etkilemiş oluyor.”

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

Öğretmen adayları medyada kullanılan dilin iletişim dilini olumsuz etkilediği görüşünde birleşmişlerdir. Özellikle medyada kullanılan dilin özenti olarak toplumda da kullanılmasının yaygınlaştırıcı etkisinin ileri düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Özellikle yeni yetişen neslin dilin kullanımından olumsuz yönde etkilendiğinden bahsedilmektedir.

Tablo 5. Öğretmen adaylarının yazım ve noktalama kurallarına dikkat konusundaki düşünceleri

İletişim araçlarında dikkat edilmiyor
Öğrendiklerimizi pratiğe dökmemek
Yazım kurallarının sürekli değişmesi
Yeterli önem verilmiyor
Denetlemede sıkıntı var
Farklı yazım kılavuzlarının olması
Öğretmen adaylarının yeterince dikkat etmemesi

Öğretmen adayları yazım ve dil bilgisi konusunda, iletişim araçlarında dikkat edilmemesi, öğrendiklerini pratiğe dökememe, yazım kurallarının sürekli değişmesi, yeterli önemin verilmemesi, denetlemede sıkıntı olması, farklı yazım kılavuzlarının olması ve öğretmen adaylarının yeterince dikkat etmemesi sorunlarının olduğunu düşünmektedirler.

K3 kodlu öğretmen adayı bu konudaki düşüncelerini şöyle ifade etmektedir: “Noktalama işaretlerinin kullanımına dikkat edildiğine inanmıyorum. Bu durumda karşımıza ezber bilginin uygulamaya dökülememesi çıkıyor. Sorduğumuzda herkes noktanın, virgülün vs. nerelerde kullanıldığını bilir; fakat bunu uygulamaya dökemez.” K3 yazım ve noktalamada uygulama konusunda yetersizliğin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Örneğin virgülün nerelerde kullanılacağını öğretiyoruz ama uygulamalı çalışmalar yapılmayınca ya da az yapılıncaya öğrencilerin yazım kurallarını içselleştiremediklerini ifade etmektedir.

K8 kodlu öğretmen adayı bu konudaki düşüncelerini şöyle ifade etmektedir: “Yazım ve noktalama konusu sürekli olarak değişmektedir. Sürekli kurallar değiştiği için yazım ve noktalama hataları da oldukça fazla yapılmaktadır. Nokta ve soru işareti dışında noktalamayı pek kullanmayan bir toplumuz.” K8 kodlu öğretmen adayı yazım ve noktalamada toplum olarak sıkıntı yaşadığımızı ifade etmektedir. Ayrıca yazım kurallarının sürekli değişmesinin toplumu olumsuz etkilediğinden bahsetmektedir.

E1 kodlu öğrenci bu konudaki düşüncelerini şöyle ifade etmektedir: “Yazım kılavuzlarının sürekli değişmesi ve TDK ile Türk Dil Derneği'nin farklı kılavuzlar yayınlamaları bunda etkilidir. Ayrıca başta öğretmenler olmak üzere toplumun büyük bir kısmı noktalama işaretlerine yeterli önemi vermiyor ya da nerede, nasıl kullanıldığını bilmiyor.” E1 kodlu öğretmen adayı yazım kılavuzlarında bir birlikteliğin olmadığını ifade etmektedir. Yazım, noktalama konusunda öğretmenlerin bile yeterince iyi düzeyde olmadıklarını belirtmektedir.

K1 kodlu öğretmen adayının bu konudaki düşünceleri şöyledir: “Özellikle sosyal paylaşım sitelerinde, internette noktalama işaretlerinden eser yok. İnsanlar konuşurken de nerede, nasıl vurgu ve tonlama yapacağını bilmiyor. Çünkü örnek yok. Bu konuda okullarda verilen eğitim ve öğretmenler çok önemli. Çocuklara teoride öğretilen yazım ve noktalama işaretlerinin kullanımının pratiğe geçirilmesi şart.” K1 kodlu öğretmen adayı medyada özellikle sosyal paylaşım sitelerinde

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

yazım ve noktalama dikkat edilmediğinden bahsetmektedir. Ayrıca yazım ve noktalama konusunda uygulamada yetersizlik yaşandığını ifade etmektedir.

Öğretmen adayları yazım ve noktalama konusunda toplum olarak sıkıntı yaşandığını ifade etmektedirler. Özellikle sosyal medyada yazım ve noktalamaya dikkat edilmediğini ifade etmektedirler. Bu konuda uygulamada yaşanan eksiklikler de göze çarpmaktadır. Yapılandırmacı eğitim anlayışına geçmemize rağmen öğrencilere yazım ve noktalamada ezbere eğitimin devam ettiği öğretmen adaylarının görüşlerinden anlaşılmaktadır. Ayrıca hangi branştan olursa olsun öğretmenlerin genel olarak yazım ve noktalamaya dikkat etmedikleri, dikkat edenlerin sayısının da oldukça yetersiz olduğu anlaşılmaktadır.

6. Sonuç ve Tartışma

Çalışmada, öğretmen adayları Türk dilinde karşılaştıkları sorunları ifade etmişlerdir. Görüşleri alınan öğretmen adayları Türk dilinde birden çok sorun olduğunu düşünmektedirler.

Öğretmen adaylarına göre, Türkçenin bir bilim dili olarak görülmemesi Türkçenin en önemli sorunu olarak görülmektedir. Peki, bir dilin bilim dili olması için ne gerekir? Gündoğan (2010:7), bir dilin bilim olması için beş özelliğinin olması gerektiğini savunmaktadır. Öncelikle o dilin eğitim-öğretim dili olması gerektiğini; soyut düşünüşe yatkın bir dil ve varlığa nüfuz etmede zengin çağrışımlar uyandıran kelimeler; insan zihninin düşünmesine elverişli olan ve düşünceyi ifade edişte zorlanılmayan; gelişmeye, zenginleşmeye uygun olan ve bilim ve teknoloji alanındaki yeniliklere karşılıklar üretebilen, bilim yapabilecek bir terminolojiye sahip olan ve bu terminolojinin kendini yenileyebilen olması gerekir. Bu saydığımız özellikler bakımından Gündoğan (2010:8), dilimizin bazı sorunları olduğunu ve en önemli sorunun da dil bilincine sahip olamayışımız olduğunu ifade etmektedir. Çalışmada, görüşlerine başvuru alan öğretmen adayları da Türkçenin bilim dili olamayışından yakınmaktadırlar.

Öğretmen adayları, Türkçede terim sorununun olduğunu düşünmekte ve ortak bir terim anlayışının olmamasına dikkat çekmektedirler. Zülfikar (1991: 24), dilin içerisine yer alan kelimelerin bilgiyi kuşaktan kuşağa aktaran bir araç olduğunu ifade etmekte ve kelimelerin yabancı olması halinde bilgiyi aktarmanın mümkün olmayacağı düşüncesindedir. Türkçeye baktığımızda dilimizdeki kelime ve terimlerin ne kadarı Türkçedir sorusu aklımıza gelmektedir. Pilav (2008: 273) ise, terim ile anlam arasında anlam bağının bulunmasını dilimiz içerisinde yer alan terimlerin bu açıdan bakıldığında bu şartlara uymadığını ifade etmektedir. Terimler, açıkladıkları kavramı net bir şekilde ifade etmelidir ve ancak bu yolla çeşitli alanlarda kelime üreten diller bilim ve kültür dili olurlar. Dolayısıyla bilim ve kültür dili olmak için de dilimizde terim birliğinin sağlanması oldukça önemli görülmektedir.

Öğretmen adayları, dil bilgisi öğretiminde ise en büyük sorun olarak üniversitede öğrendikleri dil bilgisi bilgileriyle ilköğretim/ortaöğretim müfredatının uyuşmamasını göstermektedirler. Adaylar kısaca derslerde öğrendikleri bilgilerin uygulamaya dökülemediği için anlamlı olmadığını dile getirmekte ve öğretim üyelerinin ortak bir dil bilgisi anlayışında birleşmemelerinden de şikâyet etmektedirler. Kerimoğlu (2006:115), dil bilgisi konusunda akademik yayınlarda görüş birliği beklemenin bilimin doğasına aykırı olduğunu; ancak ilköğretim ve ortaöğretime yönelik ortak bir çalışma içerisine girilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Aynı şekilde öğretmen adayları da bu noktada ortak bir anlayışın olamamasından şikâyet etmektedir. Türkçe dersi öğretim programında dil bilgisinin dil etkinliklerinin uygulamalı olarak verilmesi istenmektedir; fakat öğretmen adayları öğretmen olduklarında dil bilgisinin nasıl öğretileceğini bilmemektedir. Dolayısıyla adaylar, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinde bu sorunla yüz yüze geldiklerinde çaresiz kalmakta ve aynı zamanda öğrencilerinin seviyesine inmekte de zorlanmaktadırlar. Erdem ve Çelik (2011:1039) de, uygun bir yöntemle yapılmayan dil

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

bilgisi etkinliklerinin çocukların dil becerilerine bir katkı sağlamayacağını ifade etmektedirler. Dolayısıyla bireylerin ana dillerini en iyi şekilde öğrenebilmeleri için eğitim fakülteleri programları içinde dil bilgisi öğretimi dersi olmalı ve dersi veren öğretim üyeleri arasında da ilgili konularda bir görüş birliği oluşturulmalıdır.

Yelok ve Dolunay (2007:1), yaptıkları çalışmada telaffuz meselesinin ülkemizdeki en önemli dil problemlerinden biri olduğunu belirtmektedirler. Öğretmen adayları, aynı sorunun iletişimde kullanılan dilde de olduğunu ifade etmektedirler. Özellikle günümüzde toplumu etkileyen televizyon programlarında kullanılan dilde büyük bir sorun olduğu; facebook, MSN, telefon ve twitter mesajlarında kullanılan dilin oldukça bozuk olduğu görülmektedir. İletişimin çok önemli olduğu günümüzde, özellikle internetin yaygınlaşmasıyla MSN, facebook ve twitter kullanan insan sayısı artmış ve bu artışa paralel olarak bu iletişim araçlarında kullanılan dil de bozulmuştur. Bugün insanlarımız, özellikle gençlerimiz, mesaj dilinde kısaltmalara gitmektedir. Bu kullanım ister istemez yaygınlaşmakta ve bu da yazı dilinde bozulmaya sebep olmaktadır. Varışoğlu, Sevim ve Şahin (2011) araştırmalarında yaptığımız çalışmadaki bulgulara benzer şekilde bilişim teknolojilerinin Türkçe üzerinde olumsuz etkileri olduğunu ifade etmektedir. Medyanın bu olumsuz özellikleri araştırmalarla belirlenmişken bu konuda bir şey yapamamamız oldukça düşündürücüdür. Şahin ve Akçay (2009) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının Türkçeyi doğru kullanma misyonu hakkında gerekli bilince sahip olduklarını ama bu misyonun gerekliliklerini yapmadıklarını savunarak, öğretmen adaylarının genel ağda Türkçenin kullanımına dikkat etmediklerini ifade etmektedirler. Öğretmen adaylarının öğretmen olduklarında da bu davranışlarını sürdürmeleri ve facebook, twitter vb. sosyal ağlardaki yazışmalarında toplumun görebileceği şekilde Türkçeyi yanlış kullanmaları toplumu etkilemektedir.

Adaylar, yazım ve noktalama konusunda ise yazım kılavuzların sürekli olarak değişmesinden şikâyetçidirler ve belki de bu sebeple kurallarının pratiğe dökülemediği düşüncesindedirler. Yazım kurallarının iki temel işlevi vardır: Bunlardan birincisi *iletişimi kolaylaştırma*, ikincisi ise *yazmada birliği sağlamadır* (Kavcar vd., 2001). Eğer biz öğretmen adaylarına yazım ve noktalama konusunda gerekli bilgileri veremezsek, hem iletişimin bozulmasına sebep olmuş hem de yazma konusunda bir birlik sağlayamamış oluruz. Yazım kuralları konusunda ilköğretim 1-4 döneminde aşılamayan bu gibi sorunlar, ortaokulda bir kartopu haline gelmekte ve öğrenciler ileri dönemlerde bir meslek sahibi olsalar dahi yazım ve noktalama konusunda sıkıntı çekmektedirler. Bu yüzden yazım ve noktalama konusu pratiğe dökülmeli, uygulamalı etkinlikler yoluyla öğretmenler adaylarına aktarılmalıdır.

Türkçemiz okul öncesi dönemden başlayarak yükseköğrenime kadar bir takım yanlış kullanımlar ve uygulamalarla karşı karşıyadır. Özdemir (2011:92)'e göre, genel olarak üniversite öğrencileri iki imla kuralından birinde hata yapmaktadırlar. Topuzkanamış (2009) da yaptığı araştırmada bu verileri destekleyerek Türkçe öğretmeni adaylarının imla konusunda yeterli düzeyde olmadığını ifade etmiştir. Bunun dışında kitaplarda, gazetelerde, dergilerde, tabelalarda, resmi yazışmalarda, radyo ve televizyonlarda, politikacıların demeçlerinde imlâ, noktalama, telaffuz, vurgulama bakımından birçok yanlışla rastlanmaktadır. Günşen (2006: 170), diller için en büyük tehlikenin, onların yüzlerce yılda oluşmuş olan yapı ve işleyişini, yani kurallarını, hatta imlâsını değiştirmeyi amaçlayan kural tanımaz zorlamalar olduğunu ifade etmektedir. Çalışmada, birçok araştırmacı tarafından dile getirilen sorunları öğretmen adayları da dile getirmekte; ancak sorunların çözümüne dair somut adımlar henüz atılmadığı görülmektedir.

Bağcı (2012: 305) yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının Türkçenin günümüzde yaşadığı sorunlar konusunda farkındalık algıları yüksek bulmuştur. Çalışmamızda da öğretmen adaylarının farkındalık düzeylerinin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Özdemir (1983:19), yükseköğretimde öğrenim gören gençlerin büyük çoğunluğunun düşündüklerini, duyduklarını, tasarladıklarını dile getiremediklerini ve ana dillerini doğru ve yanlışsız kullanmadıklarını ifade

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

etmiştir. Kılıç ve Akçay (2011:30) ise çalışmalarında öğretmen adaylarının en çok karşılaştıkları sorunları; dil bilgisi derslerine ayrılan zamanın yetersizliği, dil bilgisi öğretiminin kavramlar üzerinden yürütülmesi, öğretim üyeleri arasında terim birliğinin sağlanamamış olması ve yazım kılavuzunun sürekli yenilenmesi olarak tespit etmişlerdir. Benzer sorunlar çalışmamızda da tespit edilmiş, dil bilgisi öğretiminde ilköğretimden başlayarak yükseköğretime kadar büyük bir sorun döngüsü yaşandığı görülmüştür. 2005'te yenilenen Türkçe Dersi Öğretim Programında dil bilgisinin ayrı bir ders olarak değil, yapılandırmacı anlayışın getirdiği sarmal bir yaklaşımla, diğer öğrenme alanlarıyla birlikte öğretilmesi uygun görülmüştür (Güneş, 2007:262); ancak bu konuyla ilgili sorunların devam etmesi bize yeni yetişen öğretmen adayları, hâlen görev başında olan öğretmenler ve üniversitelerdeki öğretim üyeleri tarafından bu sorunların tam olarak anlaşılmadığını ve bu sebeple çözüm yoluna gidilmediğini göstermektedir. Göçer'in (2013:504) öğretmen adaylarıyla yaptığı bir araştırma çalışmamızın bulgularını destekler niteliktedir. Göçer, öğretmen adaylarının en çok dile getirdiği Türkçenin üç güncel sorununu şöyle sıralamıştır: a) Türkçenin özensiz ve yanlış kullanımı b) Yabancı sözcük kullanımı, c) Öğretmen faktörü, öğretmen yetiştirme sürecindeki sıkıntılar, Türkçe öğrenimi ve öğretimindeki yetersizlik. Bu sorunlar yapılan araştırmalarda ortaya çıkmasına rağmen çözüm noktasında sıkıntılar yaşandığı gözlemlenmektedir. Özellikle yükseköğretimde yaşanan sorunlara çözüm bulma konusunda öğretim üyeleri hemfikir olabilirse Türk dilinin sorunlarının çözüme kavuşacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- AKARSU, B. (1984). *Wilhelm Von Humboldt'ta Dil-Kültür Bağlantısı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- ALYILMAZ, C. (2010). Türkçe Öğretiminin Sorunları. *Turkish Studies*. 5(3). 728-749.
- AYTAŞ, G. ve ÇEÇEN, M. A. (2010). Ana Dili Eğitiminde Dil Bilgisi Öğretiminin Yeri ve Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*. 27, 77-89.
- BAGCI, H. (2012). Öğretmen Adaylarının Türkçenin Yaşadığı Sorunlara Yönelik Farkındalıkları ve Önerileri (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies*.7(1). 291-307.
- BİLGİN, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi*. Siyasal Kitabevi, Ankara.
- ÇİFÇİ, M. (2006) *Türkçe Öğretiminin Sorunları (77 – 134)* Türkçenin Çağdaş Sorunları içinde, Ed: Gülsevin, G., Boz, E.,(2.Basım). Ankara: Gazi Kitabevi.
- ÇİFÇİ, M. (2011). Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Programı Sorunu. *Turkish Studies*. 6(1), 399-405.
- ERDEM, İ. ve ÇELİK, M. (2011). Dil Bilgisi Öğretim Yöntemi Üzerine Değerlendirmeler. *Turkish Studies*. 6(1). 1030-1041.
- ERGİN, M. (1989). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- ERDEM, İ. ve BAŞARAN, M. (2010). Mezun Oldukları Bölümlerin Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşleri Üzerindeki Etkisi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 321-339.
- GÖÇER, A. (2013). Türkçe Öğretmen Adaylarına Göre Türkçenin Güncel Sorunları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11). 491-515.
- GÜNDOĞAN, A. O. (2010). Bilim Dili Olarak Türkçe. *e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/taed/article/viewFile/1936/1942*. Alıntı tarihi: 24.04.2013
- GÜNEŞ, F. (2007). *Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/9 Summer 2013

- GÜNEŞ, F. (2011). Dil öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 123 – 148.
- GÜNŞEN, A. (2006). *Ölçünlü Türkçede Yerelleşme Sorunu* s. 143-173. Türkçenin Çağdaş Sorunları içerisinde, Ed: Gülsevin, G. ve Boz, E.(2.Basım). Ankara: Gazi Kitabevi.
- KAVCAR, C., SEVER, S. ve OĞUZKAN, F. (2001). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- KERİMOĞLU, C. (2006). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Söz Dizimi İle İlgili Kabuller Üzerine I (kelime grupları). *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. 20, 106-118.
- KILIÇ, M. ve AKÇAY, A. (2011). Türkçe Öğretmen Adaylarının Görüşleri Çerçevesinde Dil Bilgisi Eğitimi. *Sakarya University Journal of Education*. 1(1). 26-31.
- MEB (2006). *Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Klavuzu (6,7,8. Sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- ÖZDEMİR, E. (1983). Ana Dili Olarak Türkçe Öğretimi. *Türk Dili Aylık Dil ve Yazın Dergisi Dil Öğretimi Özel Sayısı*. 379, 18-30.
- ÖZDEMİR, O. (2011). Üniversitelerde Türkçe Eğitimi Sorunları. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*. 1(1), 85-98.
- PİLAĞ, S.(2008). Terim Sorunu ve Eğitim Öğretimde Terimlerin Yeri ve Önemi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 16(1), 267-276.
- SEVER, S. (2001). Öğretim Dili Olarak Türkçenin Sorunları ve Öğretme Öğrenme Sürecindeki Etkili Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 34(1).
- ŞAHİN, A. ve AKÇAY, A. (2009). *Türkçe Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Genel Ağda Türkçe kullanımına İlişkin Tutumları*. II. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı Konferansı. Türkçe Öğretiminde Güncel Tartışmalar kitabı içerisinde, Ankara: Ankara Üniversitesi TÖMER Yayınları. s. 313-318.
- TOPUZKANAMIŞ, E. (2009). Türkçe Eğitimi Bölümü Öğrencileri İmlâ Başarıları. *Turkish Studies*,4(3).
- ÜNALAN, Ş. (2006) *Türkçe Öğretimi* (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- VARIŞOĞLU, B., SEVİM, O. ve YAĞMUR ŞAHİN, E. (2011). Öğretmen Adaylarının Türkçenin Güncel Sorunları Üzerine Farkındalıkları ve Görüşleri. 10. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas-Türkiye.
- YELOK, V. S. ve DOLUNAY, S. K. (2007). Telaffuz Meselesi ve Ülkemizde Telaffuz Eğitimi. *Türk Yurdu*, 27(239). 63-66.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2011). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILMAZ, Y. (2008). *Türkçede Dil Yanlıları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ZÜLFİKAR, H. (1991). *Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları*. Ankara:TDK Yayınları.